

Vastaus sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ja 7 muun valtuutetun aloitteeseen maksuttomat menkat Vantaalle

VD/12775/00.02.00.03/2021

KK/TA/ML-L/PN-M/MV/SH/MT/JT/PN/KP/MT

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä sekä 7 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Esitämme, että Vantaan kaupunki selvittää mahdollisuutta aloittaa maksuttomien kuukautissuojien jakaminen nuorille ja lisätä terveysneuvontaa seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämiseksi.

Kuukautissuojien korkea hinta aiheuttaa taloudellista epätasa-arvoa. Tämä vaikuttaa erityisesti nuoriin ja vähävaraisiin menstruoiiviin henkilöihin, koska kyseessä on välttämätön hygieniatuote. Kuukautisköyhyys on noussut esiin Suomessa erityisesti nuorten ihmisten kohdalla. Kenenkään ei tulisi joutua pohtimaan ostaisiko kuukautissuojia vai ruokaa itselleen.

Korkean hinnan lisäksi kuukautisiin liittyy erityisesti nuorten keskuudessa häpeää ja epätietoisuutta, jota tulee yhteiskunnassamme aktiivisesti purkaa. Kuukautisköyhyyttä ja stigmaa kuukautisiin liittyen voidaan vähentää muun muassa jakamalla maksuttomia kuukautissuojia nuorille ja muille niitä tarvitseville ja samalla edistää lisääntymisterveyttä ja -tietoutta, sekä lisätä avointa keskustelua aiheesta.

Seksuaalikasvatuksen ja laadukkaiden nuorisolle suunnattujen terveyspalveluiden lisäämiseen on pyrittävä, jotta jokaisella olisi samat mahdollisuudet pitää itsestään hyvää huolta taloudellisista, kulttuurillisista tai muista taustoista riippumatta.

Kuukautissuojien saaminen kouluista ja oppilaitoksista sekä asianmukainen ohjaus ja neuvonta terveydenhuollossa lisäävät turvallisuuden tunnetta ja herättävät luottamusta siihen, että nuorten terveydestä ja hyvinvoinnista välitetään aidosti yhteiskunnassamme.

Siksi Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä esittää, että Vantaan kaupunki selvittää mahdollisuutta aloittaa maksuttomien kuukautissuojien jakaminen nuorille ja vähävaraisille ja lisätä terveysneuvontaa seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämiseksi.”

Kaupunginvaltuusto 13.12.2021 § 14

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Kouluterveydenhuollon tehtäviin kuuluu oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin seuraaminen ja, kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistäminen. Opiskeluterveydenhuoltoon sisältyvät perusterveydenhuollon terveyden- ja

sairaanhoitopalvelut. Ilmaisten intiimihygieniatuotteiden jakaminen ei kuulu terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaisiin koulu- ja opiskeluterveydenhuollon perustehtäviin.

Kuukautissuojien jakelu kaupungin perusasteen kouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa ei tavoittaisi kaikkia vähävaraisia menstruoivia alle 29-vuotiaita vantaalaisia. Osa alle 29-vuotiaista opiskelee ammattikorkeakouluissa ja yliopistossa ja osa ei ole opiskelijoita. Vantaan kaupungin opiskeluterveydenhuollon palvelut kuuluvat lukioden ja ammatillista peruskoulutusta antavien oppilaitosten opiskelijoille. Ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa opiskelevien opiskeluterveydenhuollon tarjoaa Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö. Alle 29-vuotiaat, jotka eivät ole opiskelijoita, käyttävät esim. terveysasemien ja työterveyshuollon palveluita.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa ei ole mahdollista valvoa ja varmentaa, että mahdollinen ilmaisten kuukautissuojien jakelu kohdentuisi nimenomaan nuorille, jotka ovat vähävaraisia. Ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa ei myöskään ole varastotiloja ilmaisjakeluun tarkoitettujen kuukautissuojien säilyttämiseksi. Resurssin kohdistaminen hygieniatuotteiden jakeluun ja sen koordinointiin vaikuttaisi heikentävästi lakisääteisten palvelujen tuottamisen resurssiin.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto tarjoaa, perustehtäviensä mukaisesti, kaikille nuorille seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvää terveysneuvontaa. Lisäksi yhteistyö perhe- ja sosiaalipalvelujen sekä kasvatuksen ja oppimisen toimialan kanssa jatkuu tavoitteena muun muassa edistää tietoisuutta kuukautisiin liittyvän stigman vähentämiseksi.

Kansaneläkelaitos (Kela) turvaa Suomessa 17–64-vuotiaiden sekä perheiden toimeentulon rahallisen toimeentulotuen avulla. Laissa toimeentulotuesta (1997/1412) määritellään seuraavaa:

Toimeentulotuen avulla turvataan henkilön ja perheen ihmisarvoisen elämän kannalta vähintään välttämätön toimeentulo (1§). Lisäksi laissa määritellään, mitä toimeentulotuen perusosalla katettaviin menoihin kuuluu. Näihin menoihin kuuluvat muun muassa ravintomenot, vaatemenot, vähäiset terveydenhuoltomenot sekä henkilökohtaisesta puhtaudesta aiheutuvat menot (7§). Henkilökohtaisesta puhtaudesta aiheutuviin menoihin voidaan katsoa lukeutuvan myös tyttöjen ja naisten kuukautissuojat, kuten voidaan myös lukea poikien ja miesten parranajovälineet tai muut henkilökohtaiset menot. Näin ollen Kela huomioi jo toimeentulon perusosassa myös kuukautisiin liittyvät menot, eikä niihin liittyviä kustannuksia korvata esimerkiksi kunnan palvelujen myöntämistä sosiaalieduista.

Vantaan perhe- ja sosiaalipalveluissa nähdään kuukautisiin liittyvän nuorten keskuudessa esiintyvän häpeän ja epä tietoisuuden vähentäminen sekä lisääntymisterveyden edistäminen tärkeinä tavoitteina. Perhe- ja sosiaalipalveluissa tehdään yhteistyötä sekä terveydenhuollon että kasvatuksen ja oppimisen toimialan kanssa siten, että asiakkaita ohjataan ja neuvotaan oikeiden palvelujen ja tiedon saannin piiriin. Erityisesti maahanmuuttajien ja nuorten palveluissa ohjausta ja neuvontaa tehdään ja avointa keskustelua ylläpidetään myös lisääntymisterveyteen ja kuukautisiin liittyen. Yhteistyötä ja ohjausta myös Kelan palvelujen piiriin tehdään tiiviisti.

Perhe- ja sosiaalipalvelut osallistuvat edelleen mielellään yhteisiin tietoisuuskampanjoihin ja kuukautisiin liittyvän stigman vähentämiseen tähtääviin toimiin yhteistyössä terveyspalvelujen sekä kasvatuksen ja oppimisen toimialan kanssa. Terveys- ja hygieniatuotteiden jakaminen ei kuitenkaan kuulu sosiaalityön lakisääteiseen perustehtävään.

Kaupunginhallitus 6.6.2022 § 23

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa sosialidemokraattiselle valtuustoryhmälle ja 7 muulle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin palauttaa asia valmisteluun.

Liite:

- allekirjoitettu Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ja 7 muun valtuutetun aloite maksuttomat menkat Vantaalle

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala täydentää vastausta seuraavasti:

Talousarvion 2023 valmistelun yhteydessä korilistalla oli ehdotus pilotoida maksuttomien kuukautissuojien jakelua 5.–9.-luokkalaisille peruskoulun oppilaille joissakin Vantaan kouluissa. Esityksen perusteella tehdyn laskelman mukaan pilotoinnin kustannukset olisivat olleet noin 61 000 euroa. Pilotti oli ajateltu toteutettavan 15 %:ssa kouluja 10 kuukauden ajan vuodessa. Ehdotusta ei huomioitu talousarvioon 2023.

Vantaan väestötilastojen mukaan 13–29-vuotiaita tyttöjä ja naisia on noin 26 000. Kohderyhmästä Vantaan peruskouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa opiskelee noin kolmannes.

Kouluissa ja oppilaitoksissa ei ole mahdollista valvoa ja varmentaa, että mahdollinen ilmaisten kuukautissuojien jakelu kohdentuisi nimenomaan nuorille, jotka ovat vähävaraisia. Tietoa oppilaiden ja opiskelijoiden tai heidän huoltajiensa taloudellisesta tilanteesta kasvatuksen ja oppimisen toimialalla ei ole.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa, että maksuttomien kuukautissuojien jakaminen vähävaraisille nuorille ei kuulu kasvatus- ja opetussektorin lakisääteiseen tehtävään.

Kaupunginhallitus 30.1.2023 § 20

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa sosialidemokraattiselle valtuustoryhmälle ja 7 muulle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- allekirjoitettu Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ja 7 muun valtuutetun aloite maksuttomat menkat Vantaalle

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

apulaiskaupunginjohtaja Katri Kalske, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi